

בטי האטון ואביה האינדיאני
...אך טובת לב

כנפי מטרו, עם הבמאי חואן (רוז מארי) דינק, לשם צילום סרט נוסף באיי הדרום, צילם לבנים, גרם מפח נפש לפלרטי שנטש את העבוד באמצע. הסבה: שיטות הבימוי ההוליוודיות של שותפו האמנותי לא נשאו חן מלפניו. סרט שלישי על אודות הדרום: טאב, בשיחוף עם הבמאי הגרמני מורנאו, גרם לפלרטי פחות מפח נפש.

לאחר סרט נוסף, בריטניה התעשיתית, ושנים של פעילות לאקולנועית, הוציא פלרטי לאור את הסרט שעמל עליו למעלה משנתיים: אנשי ארץ. סרט זה, שתאר את חייהם של האיים הסלעיים בלב הים האירי, אני שים החייבים להלחם קשה על קיומם, היה סימפוני נהדר למאבק האדם בטבע אכזר. בשנת 1934 בזכר הסרט על מספר רב של יצירות אירופיות ואמריקאיות אחרות, זכה בפרס הפסטיבל בונציה. סרטו הבריטי הבא של פלרטי הינו והפיל, שוב אכזר אותה, כי המפקד אלכסנדר קורדה, לא ראה בעין יפה את תוצאות עבודתו המאומצת של הבן מאי הברד, הוסיף לסרט קטעים שצולמו באולפן.

פחות מריטה הייורט. פלרטי הג' דול, שסרטי גרמו שאחת ממעריצותיו תכ- חב: "האמנות המקרבת, יותר מכל אמנות אחרת, את האדם אל האלוהים, היא זו של איש הסרטים" היה עתה מחוסר עבודה בקול- נוע. הוא לא ישב בטל, הוציא לאור ספר זוכה בברקת טובה. רק בראשית שנות הארבעים חזר אל הקולנוע, הפיק סדרת סר- טים חינוכיים עבור הממשלה האמריקאית. משנתיים המלחמה הוזמן על ידי חברת סטנדרט אויל לסובב סרט על מחקרי החב- רה במדינת ויזינגהאם. הולדת המיסטיצי- המ: הנהג מלואיזיאנה, שיוצג בקרוב בא- רץ.

אולם פלרטי הוסיף לעמוד מחוץ למחנה הארטיסטי של אנשי הסרטים. כאשר נפ- גש לפני שנתיים עם אריך פון שטרוהיים, הב- מאילר שנים עוסק אתה בהסרתה? ענה פלרטי: "קרוב לשלו- שיים" המשך שטרוהיים: "והאם אתה איש עשיר?" משהשיב פלרטי בשלילה חייב- נית חבק אותו שטרוהיים בחבה, אמר בפס- קנות: "אם כך, אתה איש סרטים אמתי".

תכניתו של פלרטי, שמת החדוש בניו- יורק, כללו הכנת סרט גדול בנוסח "עולם אחד" של וילק, סרט שיצולם במרכזים שו- נים בעולם, ביניהם: ירושלים.

אולם, אחרי שנים של עבודה בסרטים היה לשמו לצלול מוכר רק באוני סרטים אפסי מתוך המיליונים היודעים כל פרט על חייה הפרטיים של ריטה הייורט.

בקצרה

"אורח דא קרוא" הסרט הטוב ביותר על הבטיח הכושר באמריקה, אחת הסבות לכך: הכושר הנדרש אינו כולו לבן, הלכי- נים הרדופים אינם כולם שחורים.

"חיל המצח" אודות קצין צי אמרי- קאי הלוחם לפיתוח נושאות המוסטום בצי האמריקאי. תמונת קרב מצוינת בצירוף גארי קופר, גיין וויאט, חין מוריס ועוד שחקנים ותיקים.

"באקרה וברומח" המערב הפריע ב- קומדיה מבוצעת באמת על אודות נערה היו- דעת לקלוע אך לא לאהוב ואודות ברנש היו- דע לרקוד אך לא לקלוע. דן דיילי, אן בקס- טר.

"זכרונות העבר" מעשה באחד שלבה לילה שלם ביקבו של מגור צרפתי שרצתו מוצפת קוניאק בן 100 שנה. לאחר מכן הוא משכר אף לריחו של משקה, מצב לא נעים לגבי עורך דין צעיר ואידיאליסט. חואן בוגו- סון ואליזבת טיילור.

* פון שטרוהיים התעלם אותו רגע מציאפ- לין וויטני, שיהיה בלי ספק סרטאים גדולים, אבל, בניגוד לפלרטי שסרטיו עמלים, אינו מוכן לשינויים.

טים, עברה מתפקידים קלים לדרמטיים, כב- שה אס אס מקום מכובד בקולנוע האנגלי.

אנשים

האם אתה איש עשיר?

לפני שבועיים ושמונה שנים גולד במדינת מיצינג, בארצות הברית, בן למנהגס מכ- רות נודד. עוד בנעוריו נתלה הבן, רוברט פלרטי, לאביו במסעותיו בצפון קנדה. הג- דודים הטביעו את חותמם על אופיו של רו- ברט הצעיר; הוא החליט להיות חוקר גי- אוגרפי, השתתף בארבע משלחות לצפון השלוג. במסע השלישי נתבקש לקחת אתו מסרטה, לצלם את חבל הארץ ותושביו. תנאי הצילום בקור הצפוני לא היו קלים: הכפור כסה את העדשות, הקרח הקפיא את תנועת גלגלי המצלמה, הקור כיוץ את הפילם והשחית אותו. פלרטי, רגיל לתלאות, הת- גבר גם על הקשיים האלה, הריץ גלגלי סרט שצולם בעמל רב ובהסתכנות דומה. מישוה עישן סיגריה בקרבת מקום, אש אחזה בס- רט והוא עלה בלהבה צהובה יופה להפליא. פלרטי חייך חיוך פילוסופי, הכריז שבין כה וכה- לא היה שבע רצון מן הצילומים, החליט לסובב סרט נוסף, מתוכנן יותר, על אותו נושא.

הפרוונים נתנו כסף. אולם מי יממן שאיפה כזאת של חובב חסר נסיון? הסרט ששמו אינו הולך לפניו? הסרט שפלרטי רצה לסובב עתה היה בהרבה יותר גדול ויקר מצילומיה האקראי שהכין עבור החברה הגיאוג- רפית.

בטי האטון ובעד החקקה
...אך טובת לב...

גרפית. הפעם רצה להנציח את חיי האסקי- מוסים, ללא כחל ושרק, ללא בימוי או משחק. ליה זה שגוען לפנות בריצון כזה ההוליוודי- פלרטי נסה לענין את הפרוונים האחים רבילון מפאריס שהיו קונים את מרבית פרוותיהם מן האסקימוסים הקנטיים — והצ- לית. הוא יצא שוב צפונה, בילה חודשים ארוכים אצל הילידים, חי עמם זמן ממושך בטרם צילם מטר אחד של סרט. לבסוף, מש- הכיר אותם היטב, ידע בדיוק מה רצונו, החל להפעיל את המסרטה.

התוצאה, סרט בן שעה וחציה, שקרא לו נאנוס, הפתיעה את האחים רבילון שהיו בטוחים כי הניחו את כספם על קרנו של צבי-הצפון. הסרט, תוצרת 1921, החזיר למש- קלים את כל כספם, בצרוף רווח ניכר, מכניס להם סכומים קטנים עד היום.

התכונן עשרה חדשים. ההצלחה שהייתה מנת חלקו של פלרטי פקחה את עיני הוליווד. הוא נקרא אחר כבוד לקא- ליפורניה, הוחתם על חוזה רהובתכב בידי פלרטי עצמו: עצמאות אמנותית מוחלטת, חופש המרחב והזמן. פלרטי, אשתו וחבר עובדים מצומצם "צא דרומה, לאי סאפונה באוקיינוס השקט, צלם שיחד אחרון של תר- בות עתיקה ואקוויטית הנעלמת במהירות מלפני המטאטא של מנהגי אירופה.

שוב עשה פלרטי את מלאכתו בנחת, אך בבטחה: עשרה חודשים התכונן בטרם החל לצלם, ומשניים וסרטו מוגה בת הדרום היה מונח בקופסאות הפח, נתעשר העולם ביצירת מופת קולנועית חדשה.

ציידים נוספים בארצם. בניגוד לדעה המקובלת שהצלחה אחת גוררת אחריה הצלחה נוספת, היתה דרכו של פלרטי בשי- נים הבאות זרועה קוצים ודוררים. סרט קצר על העיר ניו-יורק, הונח לאחר שצילם חלק ממנו. שיתוף פעולה (בי-1927), תחת

יותר על החוק, פחות על רוביהם. יהיו כאלה שיחלקו, בלי ספק, על הלבנת חסאי המפיה, שנתגלתה לא אחת כנופיה של שודדים פשוטים, לא של אנשי-צדק, אך איש לא יחלק על אמנותו של גרמי, על כשרונו הבמאי הניכר, על האופן בו הוא מגולל את העלילה, על הדמויות הפועלות בה בסביעות האפניות לסרט האיטלקי. בשם החוק הוא מוזן קולנועי מן המשו- כחים ביותר והוא מעורר את התיאבון לסר- טים איטלקים נוספים.

"הייתי לבושע"

אחת התופעות החברתיות הבולטות ביותר באנגליה של שלהי המלחמה האחרונה ואח- ריה היתה עלייתו של הספיב, איש השוק השחור, צעיר, מצוחצח, מהודר, וול, אכזר וגס. בספרות האנגלית זכה הספיב לתשומת לב ניכרת וכן גם בסרטים, ביחוד אלה שנעשו בסמוך לסיום המלחמה. הייתי לבושע, סרטו הלא-חדש-ביותר (1947) של הבמאי הצרפתי בריטי אלברטו קאבלאקנטי, הוא אחד מאלה המוקדשים לחייו הפרטיים של איש השוק השחור הבריטי.

הספיב הראשי כאן הוא אחד בשם נאריס (גריפית ג'ונס), שהוא פושע כה מושלם עד שאינו אנושי כלל. הוא תקיף: רודה ביד חז- קה בכנופית מברחים המשתמשת לצרכיה בארונות מתים ובמשרד של קברנים. הוא אכזר: רוצח כל מי שעומד על דרכו, מני- חית מהלומות-רצח לנערות מסכנות. הוא ערום כשעל: גורם לאחד מאנשיו, הטייס המשוחרר מארטיין (טרבור האוארד) שייחשב

סרטים

"אני אוקלי"

השם העברי המלא של הסרט הוא אני אוקלי אשת לפידות, דוגמה חותכת לחוסר הטעם של מתרגמי שמות הסרטים. אבל השם — העברי — האיום משמש שלל לאחת הקר- מדיות המוסיקליות הנחמדות והערביות-לאוזן ביותר בשנים האחרונות.

אני אוקלי הגיעה להוליווד עסורת זוהר- הצלחה על במת ברודוויי, מקום בו הופיעה בתפקיד הראשי אתל מירמן, שחקנית-זמרים מצוינת, אך, לדעת הוליווד, לא יפה עד כדי שתופיע בפני המצלמה. התפקיד של אני אוקלי, העלילה המפושטת וחסרת ההשכלה, אך טובת הלב, המצטרפת ללהקת בופלו ביל, הופכת שם דבר בתיאטרון האמריקאי, נספר לבני האסון, שאינה מיטיבה לשיר כאתל מירמן, אך תורמת ביד רחבה להצלחת הסרט והמוסיקה הקלילה, הנעימה, של ארביץ ברלין.

שמונה עשר השירים והרקודים של ברלין, הם הפעם — וכך ראוי שיהיה בסרט מר- סיקאלי — המסמר. כמה מהם כבר מושמעים בתכיפות מסוכנת בקול ישראל ופופולאריות זו בלי ספק עוד גדול. מוסיקה זו, המבוצעת בידי האטון והוארד קיל, זמר בעל קול, גוף וכשרון משק, מבטיחה כראוי, מצולמת בצבעים, מליה בדיחות במספר מספיק, תור- צאה: סרט מוסיקלי חי, תוסס, דינאמי.

"בשם החוק"

הקולנוע האיטלקי מביא מדי פעם הפתעות נעימות לעולם הצאמ לאמנות של אמת ומ- מש. ישראל, הסופגת את כל התוצרת ההו- ליבדית מן העידית ועד הויבורית, זוכה אך בחלק קטן מן הרבול, מופתעת אפוא שב- עתים למראה סרט כמו בשם החוק, הנופל כרעם משמים בהירים. למעשה, כמוכן, אין סרטו של השחקן-השפן-במאי, פיסרו גרמי, אלא המשך למסורת הניאוריאליסטית של שלהי המלחמה, והמשך לסגנון שהחל גרמי מפתחו בשני סרטיו הראשונים (שלא הגיעו, כמוכן, ארצה), העד, עלומים שאבדו.

סרטו של גרמי מטפל במחלת הסיצילי- אנית הקרויה "מפיה". בניגוד לסרט הוליוודי (היד השחורה) שדן בשלוחה האמריקאית של אותה מחלת בסגנון בלשי רווי סנסציות, בשם החוק הוא סרט ריאליסטי שקט למדי, למרות המספר האלקטן של רציחות ותג- רות המתרחשות במשך 90 רגעי הצגתו.

שופט בעדיהיוזמה. שופט צעיר רוב מרץ (מאסימו גירוטי) נשלח לעיירה סי- ציליאנית קטנה להשליט את חוק המדינה. הוא בעל יוזמה יותר גדולה בהרבה משנדר רשה ממנו ומקודמיו, מחליט לטהר את הא- זור מהשפעת המפיה, השירי המחתרתי לנו- הג פיאוולי עתיק, שבראשה עומד אכזר גבר- תן (שארל וואלי). המפיה היא, למעשה, החוק בסביבה, ואפילו האציל העשיר (קא- מילו מסטרוצינקחה) נושק על פיה.

השופט מוצא עצמו בתוך, בין שני אנ- יים חקים: המפיה מזה והאציל מנצל- הפועלים מזה. לבסוף, לאחר שכמעט אמר גואש ועמד לחזור העירה, מסתבר שהוא והמפיה לוחמים למעשה לאותה מטרה: השלטת הצדק. הוא מחליט להשאר במקום, לנסות לשכנע את אנשי המחלת לסמוך

* "אני אוקלי", בדיגון של התיאטרון הא- מריקאי: כרטיס הזמנה להצגה, זכר לפז- רנותה של השחקנית בכרטיס-חינם. לכל ידד וכל מבקש.

בטי האטון והוארד קיל

עלמה פשוטה...

* סרוס המלה האנגלית ספיבי, שפירושה: טרור.